

Research Paper

Psychometric properties of the guilt and shame experience scale in adolescents in Tehran

Fateme Hashemi Golpayegani¹, Simin Hosseinian², Hamid Rezaeian³, Mahsima Pourshahriari³, Roya Rasouli⁴

1. Ph.D Student of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

2. Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

3. Associate Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Citation: Hashemi Golpayegani F, Hosseinian S, Rezaeian H, Pourshahriari M, Rasouli R. Psychometric properties of the guilt and shame experience scale in adolescents in tehran. J of Psychological Science. 2022; 21(109): 53-70.

URL: <https://psychologicalscience.ir/article-1-1489-fa.html>

ORCID

[10.52547/JPS.21.109.53](https://doi.org/10.52547/JPS.21.109.53)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Adolescents,
Shame,
Guilt,
Psychometric properties

Background: Shame and guilt as negative and maladaptive emotions are associated with psychological problems in adolescents, including depression and suicide, social anxiety, bipolar disorder, and low level of self-compassion. However, despite the importance of these emotions in adolescents, there is a research gap in investigating the psychometric properties of a valid scale to measure shame and guilt in Iranian adolescents.

Aims: This study aimed to investigate the psychometric properties of the Persian version of the Guilt and Shame Experience Scale (GSES; Malinakova et al., 2019) in adolescents in Tehran.

Methods: The present research is applied in terms of purpose, survey in terms of type of data collection, and testing in terms of methodology, which was conducted in the form of a correlational research design. The present study sample was 2291 adolescents aged 12 to 18 years selected through multi-stage cluster random sampling. The confirmatory factor analysis method was used to determine the construct validity, and the multi-group analytical method was used to test the invariance of the scale concerning gender.

Results: The confirmatory factor analysis results confirmed the existence of two factors of shame and guilt and indicated a good fit of the data in the groups of girls and boys. The multi-group analysis also showed the invariance of path coefficients and residuals in both groups ($P > 0.05$). The scale's reliability was confirmed using Cronbach's alpha, MacDonal omega, and composite reliability (α , ω , $CR \geq 0.7$). The results indicated that the GSES has an adequate face, content, construct, divergent and discriminant validity. Examination of demographic variables showed an increase in feelings of shame and guilt with age ($P < 0.01$).

Conclusion: The Persian version of the Shame and Guilt Experience Scale has desirable psychometric properties, and is a simple, brief and reliable tool for assessing the emotions of shame and guilt in Iranian adolescents.

Received: 15 Nov 2021

Accepted: 11 Dec 2021

Available: 21 Mar 2022

* **Corresponding Author:** Simin Hosseinian, Professor, Department of Counseling, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

E-mail: hosseinian@alzahra.ac.ir

Tel: (+98) 2188044040

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Adolescence, which marks the transition from childhood to adulthood, is one of the most complex yet amazing phases of human life, spanning from age 12 to age 24 (Siegel, 2015). During this time, adolescents are more inclined to be creative, explore the unknown, challenge traditions and boundaries, and go through intense emotions (Blackmore, 2018; Stephens, 2020). The change in physique, personality, and identity during the teenage years creates new expectations from self, family, and society. Failure to adapt to the changes during this time can lead to psychological problems in adolescents (Ozdemir et al., 2020). Depression is one of the most common problems during this time (Levin, 2020), which is positively and closely associated with feelings of shame and guilt (LeBlanc et al., 2020; Sekowski et al., 2020). Shame and guilt are self-conscious, social, and moral emotions. Shame is a negative, global, and consistent evaluation of oneself (I failed the math test because I am stupid). It is accompanied by a tendency to run away and hide, an inability to cope with the situation, and a sense of worthlessness that leads to behavioral and psychological problems (Louis, 1995). In contrast, guilt is less destructive because it is related to a person's negative evaluation of a specific and temporary behavior in a given situation (I did a bad thing today), and the person tends to make amends for the behavior (Walter and Bernaford, 2006).

The emotions of shame and guilt result from a complex cognitive process and require the development of self-awareness, the ability to self-evaluate, and the tendency to self-expression (Tracy and Robins, 2004). For this reason, these emotions appear later than the basic emotions, and adolescence is an important period for the emergence of these complex and self-conscious emotions (Stuewig et al., 2010). The physical, cognitive, sexual, and social changes during adolescence (Cunha et al., 2021; Sullivan et al., 2020) pave the way for the repeated experience of shame and guilt in adolescents (Wetterlöv et al., 2020).

The negative psychological effects of shame and guilt highlight the importance of further research on this topic in adolescents. Therefore, it is necessary to develop a reliable instrument to assess the feelings of shame and guilt among adolescents in Iranian society. Currently, the most commonly used self-report scales at the international level and in Iran to measure feelings of shame and guilt are scenario-based instruments (the Test of Self-Conscious Affect-Adolescent (TOSCA -A)) in which fixed scenarios are used for assessment. The use of predefined scenarios is highly dependent on the culture of the society in which the instrument is created (Simonds et al., 2016; Mayer and Vanderheiden, 2019). At the same time, scenario-based testing is time-consuming (Malinakova et al., 2020). Another disadvantage of shame and guilt scales is the use of general phrases such as "I feel inferior" and "I feel frustrated," which may not measure shame and guilt feeling accurately and separately (Simonds et al., 2016). Therefore, Malinakova et al. (2019) developed the Guilt and Shame Experience Scale (GSES) with eight items based on numerous experimental studies and considering its strengths and weaknesses.

In the GSES, shame and guilt are measured simultaneously and, more importantly, the items are presented with more contextualization and details (such as 'there are moments when I would prefer to sink without a trace'), allowing them to measure and differentiate experiences of shame and guilt more accurately and briefly. Despite the importance of shame and guilt to adolescent mental health, little research has been conducted on shame among adolescents in Iran. One reason for the lack of research on this topic could be the lack of a valid and appropriate scale to measure shame and guilt in adolescents. Considering that the psychometric properties of this scale have been investigated and reported correctly in different samples and cultures of adolescents and adults, this study was conducted to investigate the psychometric properties of the Persian version of the Guilt and Shame Experience Scale (GSES) in adolescents in Tehran.

Method

The present research is applied in terms of purpose, survey in terms of type of data collection, and testing

in terms of methodology. This study was conducted in the form of a correlational research design. The statistical population of the study included students aged 12 to 18 in Tehran, of whom 2,332 students were selected using the multi-stage random cluster sampling technique from districts 1, 2, 15, and 18 of Tehran. In addition, the following instruments were used to collect data:

The Guilt and Shame Experience Scale (GSES): This 8-item scale was developed by Malinakova et al. (2020) to measure the experience of shame and guilt. The validity of the scale was measured using confirmatory factor analysis. In the two-factor model, which is considered guilt and shame separately, the factor loading of shame items is reported to range from 0.47 to 0.94, and the factor loading of guilt ranges from 0.71 to 0.82. The reliability of this scale for the two-factor model is reported to be 0.80 for shame and 0.83 for guilt.

The Adolescent Shame-Proneness Scale (ASPS): The ASPS is a measure developed by Simonds et al. (2019) to assess three components of shame-proneness, namely negative self-evaluation, externalization, and emotional discomfort. The scale is used with adolescents aged 11 to 18 years. The construct validity of this scale is reported to be good, and the reliability of the subscales is 0.90, 0.79, and 0.87, respectively.

The Self-Compassion Scale for Youths (SCS-Y): This 17-item scale was developed by Neff et al. (2021) to assess the extent of self-compassion among youths aged between the ages of 11 and 15. The higher the score on the scale, the greater the self-compassion. The study by Neff et al. (2020) tested the validity and reliability of this instrument using different methods and showed that its subscales function systemically and that the total score explains more than 77% of the variance.

The Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES): This 10-item scale was developed by Rosenberg (1965) and

uses a *Likert scale* ranging from *strongly disagree*=1 to *strongly agree*=5. Many studies have confirmed the psychometric properties of the RSES in different cultures (Frank et al., 2008; Sinclair et al., 2010).

Results

In the present study, a sample of 2,291 was participated, including 1,296 boys (55.6%) and 1,036 girls (44.6%). The mean age and standard deviation of the participants were 1.56 ± 14.76 . Thirty adolescents who were not part of the main study sample were selected to assess the face validity. They gave feedback on the scale items, and the ambiguities and problems in some words of the items were removed. Twelve psychology experts were also asked to rate each item using the content validity index and content validity ratio to measure content validity.

The results showed that all items were necessary and remained on the scale. A total of 2,291 questionnaires were included in the process of analysis. The degree of skewness of the data ranged from -1.039 to 0.379, and the range of kurtosis varied from -0.969 to 1.055. These values show normal data distribution (Tabachnick and Fidell, 2012).

Cronbach's alpha, McDonald's omega, and composite reliability were used to measure reliability. All of these coefficients were within an acceptable range. In order to measure internal consistency, the correlation between items was used. All correlations between items were significant ($P < .01$), which showed that the scale's internal consistency was adequate.

Following the models used in the articles by Malinakova et al. (2020, 2019), confirmatory factor analysis was used in the present study to compare the fit indices of the one-factor and two-factor factors models (Table 1). Figure 1 shows the one-factor model, and Figure 2 shows the two-factor model of the GSES after applying the modification indices.

Table 1. Fit indices of one-factor and two-factor model of Guilt and Shame Experience Scale

Model	χ^2/df	P (χ^2)	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
one-factor	16.91	.000	.937	.912	.083	.049
two-factor	15.20	.000	.947	.922	.079	.045
acceptable range	< 5	< .05	> .9	> .9	< .08	< .10

The correlation between the components of the GSES and other variables in the current study was significant ($P < .01$), demonstrating the validity of the GSES. Analysis of demographic variables, showed a positive and significant relationship between age and

shame ($r = .094, P < .01$) and age and guilt ($r = 0.047, P < .05$), such that shame and guilt increase significantly with age. Comparison of shame and guilt in girls and boys using an independent T-test revealed no significant difference.

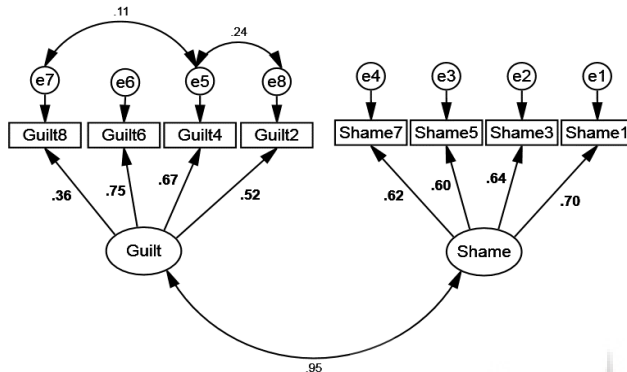

Figure 1. One-factor model after applying modification indices

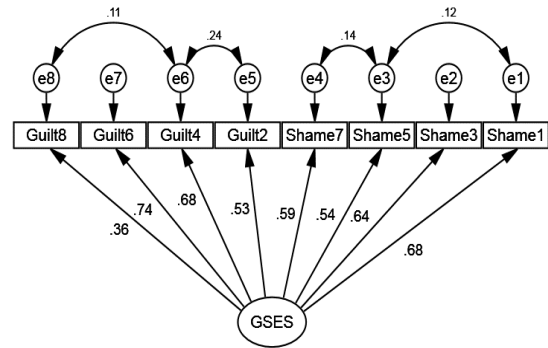

Figure 2. One-factor model after applying modification indices

Conclusion

The present study aimed to evaluate the psychometric properties of the GSES in adolescents aged 12 to 18 years in Tehran. The results showed that the GSES has adequate psychometric properties in girls and boys aged 12 to 18 years. After verifying the face and content validity, the scale's reliability was measured using Cronbach's alpha, McDonald's omega, and composite reliability. The results showed that the one-factor model was more reliable, which was expected since the items in this model were all measured at once. The reliability of the two-factor model was in the acceptable range. The correlation between items was significant, indicating that the scale had adequate internal consistency.

Construct validity was assessed by confirmatory factor analysis. The results showed that both models have a perfect fit, and the GSES can be used both as a component with the shame and guilt subscales and as a total score. To measure the convergent and divergent validity of the GSES, correlation with related constructs was assessed, which confirmed the appropriate validity of the scale.

Analysis of demographic characteristics revealed no significant difference in the experience of shame and guilt between adolescent girls and boys.

To explain the results of the present study, it can be said that some researchers believe that men and women experience shame in the same way, but their reactions to the experience of shame are different (Morris and Masters, 2014).

The results also showed that with age, the level of shame and guilt in people increases, that is, with increasing cognitive ability and self-evaluation in adolescents, the importance of judging others, acceptance in the group of friends, and physical attractiveness in adolescents increases (Malinakova et al., 2020; Simmonds et al., 2016).

The results of the present study with a large sample of adolescents aged 12 to 18 years in different districts of Tehran showed that the GSES is a reliable, brief, and simple instrument for expanding the literature of shame in different cultural contexts. It can be recommended to psychologists to use it in research and diagnostic situations to measure adolescents' feelings of shame and guilt by psychologists.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This paper is taken from the first author's doctoral dissertation in the field of counseling at Al-Zahra University's Faculty of Psychology with the ethical code IR.ALZAHRA.REC.1400.003. Gaining the informed consent of the participants and the confidentiality of responses were considered in this research.

Funding: The study was conducted at the personal expense of the authors.

Authors' contribution: The first author is the main researcher of the present paper. The second and third authors are the supervisors, and the fourth and fifth are the advisors.

Conflict of interest: The authors are reporting no conflict of interests.

Acknowledgments: The authors of the paper hereby thank all school authorities and students who sincerely and cordially helped us with the study during the difficult period of the Covid-19 pandemic.

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجربه شرم و احساس گناه در نوجوانان شهر تهران

فاطمه هاشمی گلپایگانی^۱، سیمین حسینیان^{۲*}، حمید رضائیان^۳، مه‌سیما پورشهریاری^۴، رویا رسولی^۴

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۲. استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۳. دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۴. استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

کلیدواژه‌ها:

نوجوانان،

شرم،

احساس گناه،

ویژگی‌های روان‌سنجی

زمینه: شرم و احساس گناه به‌عنوان هیجان‌هایی منفی و سازش‌نا یافته با بروز مشکلات روانشناختی در نوجوانان، از جمله افسردگی و خودکشی، اضطراب اجتماعی، اختلال دوقطبی و سطح پایین شفقت به خود در ارتباط است. با این حال، علی‌رغم اهمیت این هیجان‌ها در نوجوانان، در زمینه بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس معتبر برای اندازه‌گیری شرم و گناه بین نوجوانان ایرانی شکاف تحقیقاتی وجود دارد.

هدف: بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس تجربه شرم و احساس گناه (GSES؛ مالیناکووا و همکاران، ۲۰۱۹) در نوجوانان شهر تهران بود.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی، و از حیث نوع گردآوری اطلاعات، پیمایشی و از نظر روش‌شناسی، آزمون‌سازی است که در قالب یک طرح پژوهشی همبستگی انجام گرفته است. نمونه پژوهش حاضر، ۲۲۹۱ نوجوان ۱۲ تا ۱۸ سال بودند که از طریق نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای، انتخاب شدند. برای تعیین روایی سازه از روش تحلیل عاملی تأییدی و به منظور آزمون تغییرناپذیری مقیاس با توجه به جنسیت، از روش تحلیلی چندگروهی استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحلیل عاملی تأییدی، وجود دو عامل شرم و احساس گناه را تأیید کرد و نشان دهنده برازش مطلوب داده‌ها در گروه دختران و پسران بود. تحلیل چندگروهی نیز هم‌ارزی ضرایب مسیر و مقادیر خطا را در هر دو گروه نشان داد ($P > 0/05$). قابلیت اعتماد ابزار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، امگای مک‌دونالد و قابلیت اعتماد مرکب تأیید شد ($\alpha \geq 0/7$, CR). نتایج نشان داد که این مقیاس از روایی صوری، محتوا، سازه، همگرا و واگرایی مناسبی برخوردار است. بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی نشان داد که با افزایش سن، احساس شرم و گناه در نوجوانان افزایش می‌یابد ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که نسخه فارسی مقیاس تجربه شرم و گناه دارای ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی بوده و ابزاری ساده، مختصر و قابل اعتماد جهت ارزیابی هیجان‌های شرم و احساس گناه در نوجوانان ایرانی است.

دریافت شده: ۱۴۰۰/۰۸/۲۴

پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۰۹/۲۰

منتشر شده: ۱۴۰۱/۰۱/۰۱

* نویسنده مسئول: سیمین حسینیان، استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

رایانامه: hosseinian@alzahra.ac.ir

تلفن: ۰۲۱۸۸۰۴۴۰۴۰

مقدمه

نوجوانی، به‌عنوان دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی، یکی از پیچیده‌ترین و درعین حال، شگفت‌انگیزترین مراحل زندگی انسان است که در محدوده ۱۲ تا ۲۴ سالگی، رخ می‌دهد (سیگل، ۲۰۱۵). در این دوران، نوجوانان تمایل بیشتری به خلاقیت، اکتشاف ناشناخته‌ها و به چالش کشیدن سنت‌ها و حد و مرزها دارند و هیجان‌های شدیدی را تجربه می‌کنند (بلک مور، ۲۰۱۸؛ استفنز، ۲۰۲۰). تغییرات فیزیکی، شخصیتی و هویتی دوران نوجوانی منجر به شکل‌گیری انتظارات تازه‌ای از خود، خانواده و جامعه می‌گردد. شکست در سازش با تغییرات این دوران، ممکن است به مشکلات روانشناختی در نوجوانان منجر گردد (ازدمیر و همکاران، ۲۰۲۰). طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت (۲۰۲۰) درصد قابل توجهی از جمعیت جهان را نوجوانان تشکیل می‌دهند و بیشتر از نیمی از مشکلات روانشناختی، در سن ۱۴ سالگی، شروع می‌شوند. افسردگی یکی از شایع‌ترین مشکلات دوران نوجوانی است (لویس، ۲۰۲۰) که رابطه مثبت و قدرتمندی با هیجان‌های شرم و احساس گناه دارد (لی‌بلانک و همکاران، ۲۰۲۰؛ سکوسکی، گمبین و کادو، ۲۰۲۰).

شرم و گناه هیجان‌هایی خودآگاه، اجتماعی و اخلاقی هستند. خودآگاه از آن جهت که مرتبط با آگاهی و ارزیابی فرد از خود است که با احساس مسئولیت فرد برای رسیدن به معیارها و قوانین اجتماعی، مرتبط هستند (تانگنی و استوینگ، ۲۰۰۴). اما تفاوت‌هایی نیز با هم دارند و ابعاد شناختی، انگیزشی و عاطفی آن‌ها با هم متفاوت است (لویس، ۱۹۷۱). شرم شامل ارزیابی منفی، کلی و پایدار از خود است (من نتوانستم در آزمون ریاضی موفق شوم، چون احمقم) و با گرایش به فرار و پنهان شدن، ناتوانی و احساس بی‌ارزشی همراه است و می‌تواند منجر به اختلال در رفتار، اغتشاش ذهنی و جمع شدن بدن گردد (لویس، ۱۹۹۵). در مقابل احساس گناه کمتر مخرب است، زیرا مربوط به ارزیابی منفی فرد از یک رفتار خاص، گذرا و در یک موقعیت مشخص است (من امروز کار بدی انجام دادم) و فرد گرایش به جبران و اصلاح دارد (والتر و برنافورد، ۲۰۰۶). به بیان دیگر در احساس گناه، اسنادها درونی، انعطاف‌پذیر و مهار شدنی هستند و بر یک رفتار خاص تمرکز دارند، اما در شرم اسنادها درونی، غیر قابل مهار و بادوام‌ترند و تمامیت فرد را هدف قرار می‌دهد و فرد خود را

موجودی بی‌ارزش، ارزیابی می‌کند (سنگوتای و همکاران، ۲۰۱۵؛ پورشهریاری، ۱۳۸۸).

هیجان‌های شرم و گناه محصول عملیات پیچیده شناختی و مستلزم تحول خودآگاهی، توانایی خودارزیابی و تمایل به خودنمایی هستند (تریسی و رایبیز، ۲۰۰۴)، به همین دلیل، دیرتر از هیجان‌های پایه ظاهر می‌گردند و دوران نوجوانی، دوران مهمی در ایجاد این هیجان‌های پیچیده و خودآگاه است (استوویگ و همکاران، ۲۰۱۰). تغییرات جسمی، شناختی، جنسی و اجتماعی دوران نوجوانی (کیونها و همکاران، ۲۰۲۱؛ سالیوان و همکاران، ۲۰۲۰؛ موسیوند، ۱۴۰۰)، شرایط مناسبی را برای تجربه مکرر شرم و گناه در نوجوانان فراهم می‌آورد (وتلوف و همکاران، ۲۰۲۰). نوجوانان به تدریج توانایی شناختی برای خودنمایی و مقایسه خود با دیگران را کسب می‌کنند (بیکس و بونی، ۲۰۱۹؛ موریس و میسترز، ۲۰۱۴) و خواهان روابط صمیمی با همسالان و استقلال از والدین هستند (مان، ۲۰۱۸؛ سیگل، ۲۰۱۵). حساس شدن نوجوانان نسبت به موفقیت‌ها یا شکست‌ها و همچنین نظرات دیگران درباره خود، منجر به خودارزیابی منفی و تجربه شرم می‌گردد (سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶؛ کوک، ۲۰۱۵). از سوی دیگر، تغییر در ظاهر و ویژگی‌های جنسی نوجوانان، غیر قابل مهار و تنش آور، و اغلب با ارزیابی منفی توسط خود و دیگران و تجربه شرم در نوجوانان همراه است (محمدی پویا و همکاران، ۲۰۱۹).

ماهیت اخلاقی و اجتماعی هیجان‌های شرم و گناه برای نوجوان اهمیت ویژه‌ای دارد و از دیدگاه تکاملی، تنظیم‌کننده روابط اجتماعی است (گیلبرت، ۲۰۱۹)؛ بنابراین تصور شرم و گناه، تنها به‌عنوان یک احساس منفی و سازش‌نا یافته در روان‌درمانگری نامطلوب است. از سوی دیگر، نقش شرم و گناه در بروز مشکلات روانی در نوجوانان باید مورد توجه قرار گیرد تا از مداخلات اشتباه جلوگیری گردد (ان‌جی، ۲۰۲۰؛ سینها، ۲۰۱۷). هیجان‌های شرم و احساس گناه با مشکلات روانشناختی و اختلالات روانی در نوجوانان، از جمله افسردگی و خودکشی (لی‌بلانک و همکاران، ۲۰۲۰؛ سکوسکی، گمبین و کادو، ۲۰۲۰)، تیدگی (وب و زیمر - گمبک، ۲۰۱۶)، اضطراب اجتماعی (آردیت، مورابو، شاو و تیمپانو، ۲۰۱۶) اختلال دوقطبی (اسکیل، ایزنبارت و رنتزخ، ۲۰۲۰)، اختلالات خوردن (پورتر، زلکوویتز و کول، ۲۰۱۸) و سطح پایین شفقت به خود (کلی، کارتر و بورابری، ۲۰۱۴) ارتباط مثبت و معناداری دارد. تمامی این پیامدهای

روانی منفی حاصل از احساس شرم و گناه، نشان‌دهنده اهمیت پژوهش بیشتر در این زمینه در نوجوانان است. بنابراین، دستیابی به ابزاری قابل اعتماد برای ارزیابی احساس شرم و گناه در نوجوانان در جامعه ایران ضروری است.

در حال حاضر رایج‌ترین ابزار خودگزارشی برای اندازه‌گیری شرم و گناه در سطح بین‌المللی و ایران، ابزارهای مبتنی بر سناریو هستند (مانند ابزار معروف توسکا^۱) که از سناریوهایی فرضی و ثابت برای ارزیابی استفاده می‌کنند. استفاده از سناریوهای از پیش تعریف‌شده، به شدت وابسته به فرهنگ جامعه‌ای است که ابزار در آن ساخته شده است و از انعطاف‌پذیری کمتری در فرهنگ‌های مختلف برخوردار است (سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶؛ مایر و وندرهدین، ۲۰۱۹). همچنین اجرای آزمون‌های مبتنی بر سناریو زمان‌بر است (مالیناکووا و همکاران، ۲۰۲۰). مشکل دیگر ابزارهای موجود در زمینه اندازه‌گیری شرم و گناه، استفاده از جملات کلی، مانند «احساس حقارت می‌کنم، احساس ناامیدی می‌کنم» است که ممکن است هیجان‌های شرم و گناه را به درستی و به تفکیک اندازه‌گیری نکنند (سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶). به همین دلیل ماکیناکووا، فورستوا، کالمن و ترنکا (۲۰۱۹) مقیاس تجربه شرم و احساس گناه^۲ را با استفاده از پژوهش‌های تجربی متعدد و در نظر گرفتن نقاط قوت و ضعف آن‌ها، در هشت گویه تهیه کردند که در آن، شرم و احساس گناه، هم‌زمان با یکدیگر اندازه‌گیری می‌شوند و مهم‌تر آن‌ها که گویه‌ها با زمینه‌سازی و جزئیات بیشتری مطرح شده‌اند (مثل، لحظاتی در زندگی‌ام وجود دارد که دوست دارم بدون هیچ ردپایی محو شوم) تا بتوانند تجربیات هیجانی شرم و احساس گناه را با دقت بیشتر و مدت‌زمانی کوتاه‌تر اندازه‌گیری و از یکدیگر متمایز کنند.

پژوهش مالیناکووا و همکاران (۲۰۱۹) متشکل از ۶۲۲ نوجوان و ۴۷۹ بزرگسال بوده است که با روش‌های تصادفی و گلوله‌برفی انتخاب شدند. در این پژوهش، روایی و پایایی مدل یک‌عاملی و دوعاملی مقیاس تجربه شرم و گناه مورد بررسی قرار گرفته و مناسب گزارش شده است. در پژوهش دیگری مالیناکووا و همکاران (۲۰۲۰) همسو با رهنمودهای طرح بین‌المللی سلامت رفتاری در دانش‌آموزان، نمونه‌ای با حجم ۷۸۹۹ نوجوان را از ۲۲۷ مدرسه، به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای مورد سنجش

^۱. Test of Self-Conscious Affect-3 (TOSCA-3)

قرار دادند. همسو با مالیناکووا و همکاران (۲۰۱۹)، نتایج این پژوهش نیز، حاکی از مناسب بودن ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجربه شرم و گناه بوده است.

در همین راستا علی‌رغم اهمیت هیجان‌های شرم و احساس گناه در سلامت روانی نوجوانان، در بررسی‌های انجام‌شده، پژوهش‌های محدودی در زمینه شرم نوجوانان در ایران یافت شد. اکثر پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه شرم و احساس گناه با نمونه بزرگسال می‌باشد. شاید یکی از علل این کمبود، عدم وجود ابزاری معتبر و مناسب در زمینه شرم و احساس گناه در نوجوانان باشد. ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار در نمونه و گروه‌های مختلف نوجوان و بزرگسال بررسی شده و مناسب گزارش شده است. این مطالعه با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس تجربه شرم و گناه (GSES) در نوجوانان دختر و پسر شهر تهران انجام شد. جهت بررسی روایی از مقیاس مستعد بودن نسبت به شرم نوجوانان (ASPS؛ سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶) مقیاس شفقت به خود نسخه نوجوانان (SCS-Y؛ نف و همکاران، ۲۰۲۱) و مقیاس حرمت خود روزبرگ (RSES؛ روزبرگ، ۱۹۶۵) استفاده شد.

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی، از حیث نوع گردآوری اطلاعات، پیمایشی و از نظر روش‌شناسی، از جمله مطالعات آزمون‌سازی به حساب می‌آید که در قالب یک طرح پژوهشی همبستگی انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان ۱۲ تا ۱۸ ساله شهر تهران بود که از بین آن‌ها برای اطمینان از کفایت داده‌ها برای اعتبارسنجی پرسشنامه، بر اساس نظر کامری و لی که تعداد شرکت‌کننده بالای ۱۰۰۰ نفر عالی است (نقل از بوتینگ و همکاران، ۲۰۱۸؛ کامری و لی، ۱۹۹۲)، ۲۳۳۲ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای از مناطق ۱، ۲، ۱۵ و ۱۸ شهر تهران انتخاب شدند. در ابتدا هشت مدرسه، چهار مدرسه پسرانه و چهار مدرسه دخترانه به صورت تصادفی از هر منطقه انتخاب شدند. پس از آن، در هر پایه تحصیلی، یک کلاس به صورت تصادفی، برگزیده شد. معیار ورود به پژوهش، دانش‌آموزان با محدوده سنی ۱۲ تا ۱۸ سال و عدم

^۲. Guilt and Shame Experience Scale (GSES)

سابقهٔ ابتلا به اختلالات روانی مزمن و مصرف داروهای روان‌پزشکی بود که در ابتدای پرسشنامه‌های آنلاین در بخش اطلاعات جمعیت شناختی از خود دانش‌آموزان سؤال شد.

(ب) ابزار

مقیاس تجربهٔ شرم و گناه (GSES): این مقیاس هشت گویه‌ای برای اندازه‌گیری تجربهٔ احساس شرم و گناه، توسط مالیناکووا و همکاران (۲۰۲۰) تهیه شده است و در طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵، تکمیل می‌شود. گویه‌های زوج، احساس گناه و گویه‌های فرد، احساس شرم را اندازه‌گیری می‌کنند. نمرهٔ کل این مقیاس می‌تواند از ۸ تا ۴۰ متغیر باشد و نمرهٔ بالاتر، نشان‌دهندهٔ احساس شرم و گناه بیشتر است. روایی این مقیاس، با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی محاسبه شده است. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، نشان داده است که گویه‌های این مقیاس از بار عاملی ۰/۶۹ تا ۰/۸۰ در مدل یک‌عاملی برخوردارند. در مدل دوعاملی که خرده‌مقیاس‌های شرم و گناه به‌طور جداگانه در نظر گرفته می‌شوند، بار عاملی گویه‌های شرم بین ۰/۴۷ تا ۰/۹۴ و بار عاملی گناه بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۲ گزارش شده است. تحلیل عاملی تأییدی نیز حاکی از مناسب بودن برازش‌های هر دو مدل بوده است و تفاوت معناداری بین برازش‌ها، مشاهده نشده است. قابلیت اعتماد این مقیاس برای مدل یک‌عاملی ۰/۸۹ و برای مدل دوعاملی، ۰/۸۰ (شرم) و ۰/۸۳ (گناه) گزارش شده است.

مقیاس مستعد بودن نسبت به شرم نوجوان (ASPS¹): این مقیاس توسط سیموندز و همکاران (۲۰۱۶) برای اندازه‌گیری مستعد بودن نسبت به شرم شامل سه مؤلفهٔ «خودارزیایی منفی^۲»، «پریشانی هیجانی^۳»، و «برونی‌سازی^۴» است. این مقیاس در محدودهٔ سنی ۱۱ تا ۱۸ سال کاربرد دارد و پاسخ‌ها در طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵، تکمیل می‌شوند. روایی سازهٔ این مقیاس، مناسب گزارش شده است و قابلیت اعتماد خرده‌مقیاس‌های آن به ترتیب ۰/۹۰، ۰/۷۹ و ۰/۸۷ بوده است. در

مطالعهٔ حاضر، قابلیت اعتماد مقیاس‌ها با استفاده از آلفای کرونباخ^۵ محاسبه شد و به ترتیب، ۰/۹۳، ۰/۸۹ و ۰/۸۰ به دست آمد.

مقیاس شفقت به خود نسخهٔ نوجوان (SCS-Y^۶): این مقیاس ۱۷ گویه‌ای توسط نف و همکاران (۲۰۲۱) تهیه شده که برای بررسی میزان شفقت به خود در نوجوانان ۱۱ تا ۱۵ سال به کار رفته است. این مقیاس در طیف لیکرت از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵ تکمیل می‌شود. این ابزار از شش خرده‌مقیاس مهربانی با خویشتن، قضاوت خویشتن و اشتراکات انسانی، انزوا، ذهن‌آگاهی و همانندسازی افراطی تشکیل شده است. نمرهٔ بالاتر، نشان‌دهندهٔ شفقت به خود بالاتر است و نمرهٔ کل می‌تواند بین ۱۷ تا ۸۵ متغیر باشد. مطالعهٔ نف و همکاران (۲۰۲۱) روایی و قابلیت اعتماد مناسب این ابزار را با روش‌های مختلف تأیید کرده و حاکی از آن بوده است که خرده‌مقیاس‌های این ابزار به‌صورت سیستمی عمل می‌کنند و بیش از ۰/۷۷ واریانس، توسط نمرهٔ کل تبیین می‌شود. در پژوهش حاضر نیز از نمرهٔ کل این مقیاس استفاده شد و قابلیت اعتماد آن با استفاده از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۶ به دست آمد.

مقیاس حرمت خود روزنبرگ (RSES^۷): این مقیاس ۱۰ گویه‌ای، توسط روزنبرگ (۱۹۶۵) تهیه شده است، که در طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای از کاملاً مخالفم = ۱ تا کاملاً موافقم = ۵ تکمیل می‌شود. مطالعات بسیاری، ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس را در فرهنگ‌های مختلف تأیید کرده‌اند (فرانک و همکاران، ۲۰۰۸؛ سینکلیر و همکاران، ۲۰۱۰). برخی از پژوهش‌ها حاکی از آن بوده‌اند که ساختار دو عاملی این مقیاس یعنی تقسیم پنج گویهٔ اول به حرمت خود مثبت و پنج گویهٔ دوم به حرمت خود منفی، از برازش مناسب‌تری برخوردار است. بشلیده و همکاران (۱۳۹۱)، نیز در پژوهش خود در جمعیت ایرانی به این نتیجه رسید که ساختار دو عاملی، از برازش مناسب‌تری نسبت به ساختار یک‌عاملی (نمرهٔ کل) برخوردار است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای حرمت خود مثبت، ۰/۸۸ و برای حرمت خود منفی، ۰/۸۴ به دست آمد.

روش اجرا: برای ترجمهٔ مقیاس تجربهٔ شرم و گناه از روش بریزلین (۱۹۸۶) استفاده شد. در مرحلهٔ اول، دو نفر که به زبان‌های فارسی و انگلیسی مسلط

5. Cronbach's alpha

6. Self-Compassion Scale-Youth Version

7. Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES)

1. Adolescent Shame-Proneness Scale (ASPS)

2. negative self-evaluation

3. emotional discomfort

4. externalization

در بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس از رویکرد کلاسیک تحلیل آزمون (روایی و قابلیت اعتماد) استفاده شد. جهت بررسی روایی صوری، ۳۰ نوجوانی که به صورت در دسترس انتخاب شده بودند و جزء نمونه اصلی پژوهش نبودند، در مورد گویه‌های پرسشنامه بازخورد دادند و ابهام و اشکالاتی که در برخی کلمات گویه‌های پرسشنامه وجود داشت، رفع شد. همچنین برای سنجش روایی محتوا از ۱۲ متخصص رشته روانشناسی درخواست شد تا هر گویه را با توجه به شاخص روایی محتوا^۱ و نسبت روایی محتوا^۲ نمره‌گذاری کنند. شاخص روایی محتوا برای سنجش سهولت، وضوح، مرتبط بودن گویه‌ها به کار گرفته شد. نسبت روایی محتوا نیز جهت سنجش ضرورت وجود هر گویه به کار رفت (نمره ۱ = اصلاً ضروری نیست، نمره ۲ = ضروری نیست ولی مهم است و نمره ۳ = کاملاً ضروری است). شاخص روایی محتوای گویه‌ها در محدوده ۰/۸۸ تا ۱ به دست آمد و سهولت، وضوح و مرتبط بودن گویه‌ها با توجه به نقطه برش بالاتر از ۰/۸، تأیید شد (کوک و بکمن، ۲۰۰۶). نقطه برش نسبت روایی محتوا بر اساس جدول روایی لاوشه محاسبه گردید که برای ۱۲ متخصص، روایی هر گویه باید بالاتر از ۰/۵۶ باشد (لاوشه، ۱۹۷۵) که با توجه به نتایج به دست آمده، وجود تمام گویه‌ها ضرورت داشت و در مقیاس باقی ماندند. قبل از انجام تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزارهای اسپاس نسخه ۲۲ و ایموس نسخه ۲۴، تحلیل مقدماتی برای بررسی داده‌های پرت و از دست رفته و نرمال بودن داده‌ها انجام شد. با توجه به اینکه پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین تکمیل شدند و پاسخگویی به تمام گویه‌ها ضروری بود، در پایگاه داده ایجاد شده، داده از دست رفته^۳ وجود نداشت. واریانس پاسخ‌های چهار نفر، صفر بود و این بدان معنا بود که به تمام گویه‌ها پاسخ یکسانی داده بودند که از پایگاه داده حذف شدند. سه پاسخ‌نامه نیز دارای داده‌های یکسان و تکراری بود که از داده‌ها حذف گردید. سپس، از فاصله ماهالانویس^۴ برای حذف داده‌های پرت استفاده شد و ۳۴ پاسخ‌نامه به علت اینکه معناداری فاصله ماهالانویس آن‌ها کمتر از ۰/۰۰۱ بود، حذف شدند؛ بنابراین، در مجموع ۲۲۹۱ پاسخ‌نامه وارد فرایند تحلیل شدند. برای اطمینان از طبیعی بودن توزیع داده‌ها از شاخص‌های کجی و کشیدگی استفاده شد که کجی داده‌ها در محدوده ۰/۳۷۹-۱ تا ۰/۳۷۹، و کشیدگی داده‌ها در

بودند انتخاب شدند؛ نفر اول مقیاس را از انگلیسی به فارسی ترجمه کرد و نفر دوم، بدون مطلع شدن از مقیاس انگلیسی، مقیاس را از فارسی به انگلیسی برگرداند. در مرحله دوم، از سه دانشجوی زبان انگلیسی خواسته شد که تناقض‌های بین این دو نسخه را رفع کنند و نسخه‌ای از ترجمه فارسی با بیشترین توافق تهیه گردید. کد اخلاق از کمیته اخلاق دانشگاه الزهرا (شناسه اخلاقی: IR.ALZAHRA.REC.1400.003) کسب شد و بعد از اجازه از اداره کل آموزش و پرورش استان تهران و موافقت مدیران مدارس منتخب، داده‌ها به صورت آنلاین جمع‌آوری گردید. دانش‌آموزان کلاس‌های برگزیده به وسیله رسانه‌های شاد و واتساپ، از اهداف پژوهش مطلع شدند و به آن‌ها اطمینان داده شد که شرکت در پژوهش اختیاری بوده؛ و نیازی به ذکر نام و نام خانوادگی آن‌ها نیست و هر زمانی که تمایل داشته باشند، می‌توانند از ادامه شرکت در پژوهش، خودداری کنند. زمان لازم برای تکمیل پرسش‌نامه حدود ۲۰ تا ۳۰ دقیقه بود. جمع‌آوری داده‌ها به صورت مقطعی و از فروردین تا خرداد ۱۴۰۰ انجام شد.

یافته‌ها

پژوهش حاضر بر روی نمونه ۲۲۹۱ نفری اجرا شد که ۵۵/۶٪ شرکت‌کنندگان (نفر ۱۲۹۶) دختر و ۴۴/۶٪ (نفر ۱۰۳۶) پسر بودند. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان $14/56 \pm 1/56$ بود (دخترها = $14/39 \pm 1/49$ و پسرها = $15/22 \pm 1/52$). در دخترها ۵/۹٪ (۷۷ نفر) در پایه ششم، ۲۴/۵٪ (۳۱۷ نفر) در پایه هفتم، ۲۲/۲٪ (۲۸۸ نفر) در پایه هشتم، ۲۶/۳٪ (۳۴۱ نفر) در پایه نهم، ۹/۳٪ (۱۲۰ نفر) در پایه دهم، ۹/۱٪ (۱۱۸ نفر) در پایه یازدهم و ۲/۷٪ (۳۵ نفر) هم در پایه دوازدهم تحصیل می‌کردند. در پسرها ۰/۴٪ (۶ نفر) در پایه ششم، ۱۳/۱٪ (۱۳۶ نفر) در پایه هفتم، ۱۸/۳٪ (۱۹۰ نفر) در پایه هشتم، ۳۳/۵٪ (۳۴۷ نفر) در پایه نهم، ۱۳/۵٪ (۱۴۰ نفر) در پایه دهم، ۹/۴٪ (۹۷ نفر) در پایه یازدهم و ۱۱/۸٪ (۱۲۲ نفر) در پایه دوازدهم تحصیل می‌کردند. از مجموع شرکت‌کنندگان، ۲۷/۴٪ در منطقه یک، ۲۴/۹٪ در منطقه دو، ۲۱/۴٪ در منطقه پانزده و ۲۶/۳٪ در منطقه ۱۸ تحصیل می‌کردند.

3. missing data

4. Mahalanobis Distance

1. Content Validity Index; CVI

2. Content Validity Ratio; CVR

برای نمره کل ۰/۸۲ به دست آمد. قابلیت اعتماد مرکب در مدل یک عاملی، ۰/۸۲ و در مدل دو عاملی، برای عامل شرم ۰/۷۳ و برای عامل احساس گناه ۰/۷۰ به دست آمد. با توجه به اینکه آستانه پیشنهادی برای این سه ضریب، ۰/۷ می‌باشد، بنابراین، تمامی این ضرایب در محدوده قابل قبولی قرار داشته‌اند. جهت بررسی همسانی درونی، از همبستگی بین گویه‌ها استفاده شد. تمامی همبستگی‌های بین گویه‌ها در سطح ۰/۰۱ معنادار بود که نشان از همسانی درونی مناسب پرسش‌نامه دارد (جدول ۱).

محدوده ۰/۹۶۹- تا ۱/۰۵۵ قرار داشت که با توجه به این مقادیر و آستانه مورد قبول کجی ± 2 و کشیدگی ± 5 می‌توان گفت که توزیع داده‌ها طبیعی بوده است (تاباچنیک و فیدل، ۲۰۱۳).

برای بررسی قابلیت اعتماد از ضرایب آلفای کرونباخ، امگای مک‌دونالد و قابلیت اعتماد مرکب^۱ استفاده شد. نتایج آزمون آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس شرم، ۰/۷۳، برای خرده مقیاس احساس گناه، ۰/۷۰ و برای کل گویه‌ها، ۰/۸۲ به دست آمد. امگا برای شرم ۰/۷۳، احساس گناه ۰/۷۱ و

جدول ۱. همبستگی بین گویه‌های مقیاس تجربه شرم و گناه

گویه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱	۱							
۲	۰/۴۱۴**	۱						
۳	۰/۴۴۳**	۰/۳۵۷**	۱					
۴	۰/۴۲۳**	۰/۳۹۰**	۰/۴۱۷**	۱				
۵	۰/۳۵۳**	۰/۳۸۵**	۰/۲۰۹**	۰/۲۵۶**	۱			
۶	۰/۴۷۸**	۰/۴۵۷**	۰/۳۲۸**	۰/۳۶۲**	۰/۵۱۰**	۱		
۷	۰/۴۹۱**	۰/۴۶۰**	۰/۴۴۸**	۰/۴۴۱**	۰/۳۹۹**	۰/۴۹۵**	۱	
۸	۰/۲۲۴**	۰/۲۱۰**	۰/۱۵۲**	۰/۲۶۵**	۰/۲۴۹**	۰/۳۲۸**	۰/۲۵۱**	۱

*P < ۰/۰۵ **P < ۰/۰۱

۲، مدل دو عاملی مقیاس تجربه شرم و گناه ارائه شده است. با توجه به مقایسه اشکال ۱ و ۲ مشخص است که بارهای عاملی مدل دو عاملی، تا حدودی بزرگ‌تر از بارهای عاملی مدل یک‌بعدی است. نتایج مقایسه شاخص‌های برازش در جدول ۲، آورده شده است.

در ادامه با پیروی از مدل‌های استفاده شده در مقاله مالیناکووا و همکاران (۲۰۲۰، ۲۰۱۹)، در پژوهش حاضر، با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی، شاخص‌های برازش و بارهای عاملی استاندارد دو مدل، یک عاملی و دو عاملی با یکدیگر مقایسه شدند. در شکل ۱، مدل یک‌عاملی و در شکل

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل یک عاملی و دو عاملی مقیاس تجربه شرم و گناه

مدل	χ^2/df	P (χ^2)	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
یک عاملی	۱۶/۹۱۷	۰/۰۰۰	۰/۹۳۷	۰/۹۱۲	۰/۰۸۳	۰/۰۴۹
دو عاملی	۱۵/۲۰۹	۰/۰۰۰	۰/۹۴۷	۰/۹۲۲	۰/۰۷۹	۰/۰۴۵
مقادیر مطلوب	< ۵	< ۰/۰۵	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۸	< ۰/۱۰

قبول دارد و شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد استاندارد^۴ در هر دو مدل در حد مناسب قرار دارد (هو و بنتلر، ۱۹۹۹). شاخص خی دو در هیچ کدام از مدل‌ها در محدوده قابل پذیرش قرار نگرفت، اما از آنجایی

مطابق با نتایج جدول ۲، شاخص برازش تطبیقی^۲ و شاخص توکر لویس^۳ هر دو در محدوده قابل پذیرش قرار دارند، اما شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد^۴، تنها در مدل دو عاملی در محدوده قابل پذیرش

4. Root Mean Square Error of Approximation

5. Root Mean Square Residual

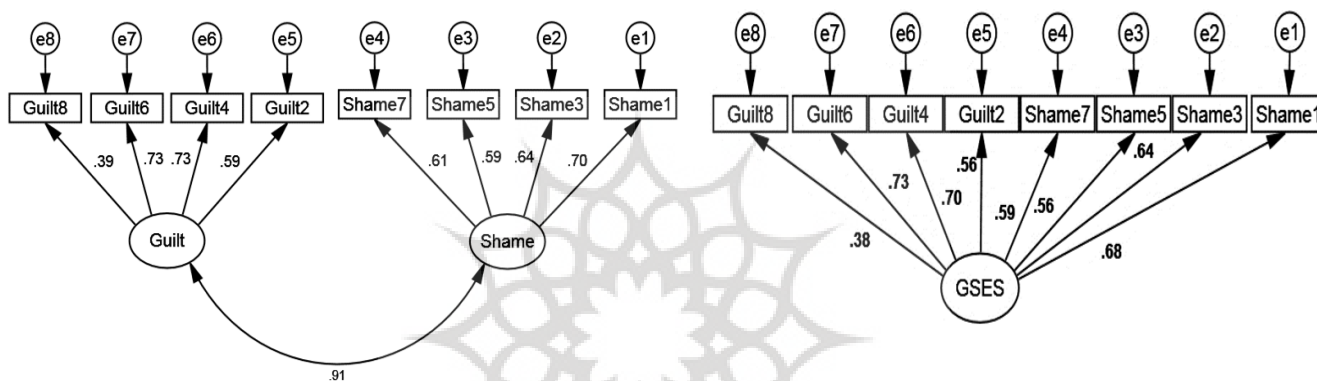
1. Composite Reliability

2. Comparative Fit Index

3. Tucker-Lewis index

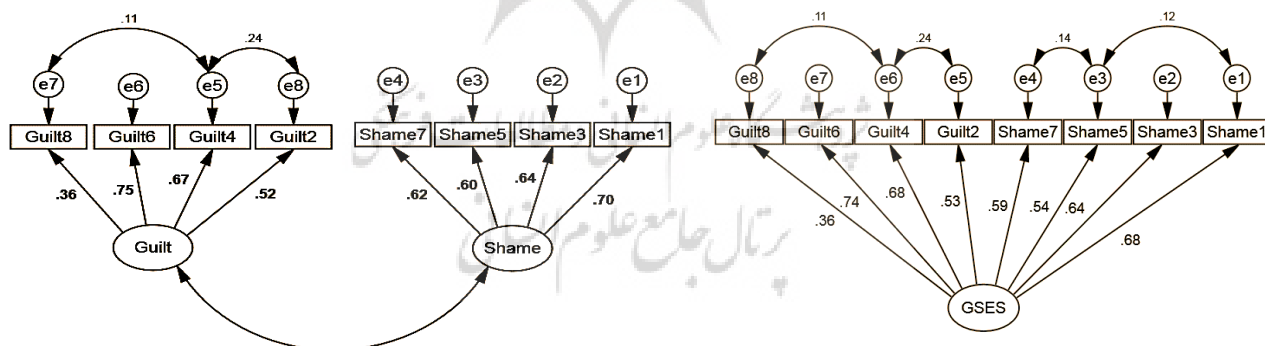
برای هر دو مدل، در حد قابل قبول قرار داشتند، تصمیم بر آن شد که با اعمال شاخص‌های بهبود^۱، شاخص‌های برازش مدل‌ها، مجدداً ارزیابی شوند. در مدل‌های اصلاح‌شده در شکل ۳ و شکل ۴ تمامی کوواریانس‌های برقرارشده بین خطاهای گویه‌ها در سطح $p=0/001$ معنادار بودند. بعد از بررسی و اعمال شاخص‌های بهبود در مدل‌ها، شاخص‌های برازش مدل (به جز شاخص‌های دو بر درجه آزادی) در هر دو مدل یک عاملی و دو عاملی، به محدوده مناسب رسیدند (جدول ۳).

که شاخص‌های دو به شدت تحت تأثیر حجم نمونه است و با توجه به این که شاخص‌های دیگر در محدوده قابل پذیرش هستند، معنادار شدن شاخص دو، قابل چشم‌پوشی است (هو و بنتلر، ۱۹۹۹؛ سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶). برای سنجش تأثیرپذیری شاخص‌های دو از حجم نمونه، ۳۷۰ شرکت‌کننده (به ازای هر گویه، ۱۰ شرکت‌کننده) به صورت تصادفی از پایگاه داده انتخاب شدند و این شاخص مجدداً سنجیده شد. نتایج نشان داد که با تعداد ۳۷۰ شرکت‌کننده، شاخص‌های دو در هر دو مدل، به حد قابل قبول (CMIN/df = ۲/۴۳۳، df = ۱۶) می‌رسد. با اینکه اکثر شاخص‌های برازش

شکل ۱. مدل یک‌عاملی مقیاس تجربه شرم و گناه

شکل ۲. مدل دوعاملی مقیاس تجربه شرم و گناه

شکل ۳. مدل یک‌عاملی، بعد از اعمال شاخص‌های بهبود

شکل ۴. مدل دوعاملی بعد از اعمال شاخص‌های بهبود

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل یک‌عاملی و دوعاملی مقیاس تجربه شرم و گناه پس از اعمال شاخص‌های بهبود

SRMR	RMSEA	TLI	CFI	P (χ^2)	χ^2/df	مدل
۰/۰۳۲	۰/۰۵۷	۰/۹۵۹	۰/۹۷۷	۰/۰۰۰	۸/۴۲۵	یک‌عاملی
۰/۰۳۷	۰/۰۶	۰/۹۴۹	۰/۹۶۹	۰/۰۰۰	۱۰/۳۰۴	دو‌عاملی
< ۰/۱۰	< ۰/۰۸	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۵	< ۵	مقادیر مطلوب

1. Modification indices

جدول ۴. همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. احساس شرم								
۲. احساس گناه	۰/۶۴۳**							
۳. خودارزیابی منفی	۰/۷۰۳**	۰/۵۵۷**						
۴. پریشانی هیجانی	۰/۵۹۶**	۰/۵۰۷**	۰/۸۰۰**					
۵. برونی‌سازی	۰/۵۶۶**	۰/۳۷۴**	۰/۶۴۱**	۰/۶۶۴**				
۶. شفقت به خود	-۰/۶۵۶	-۰/۵۵۸	-۰/۶۳۹	-۰/۵۶۹	-۰/۵۵۵			
۷. حرمت نفس مثبت	-۰/۵۶۴**	-۰/۳۶۳**	-۰/۶۰۲**	-۰/۴۳۱**	-۰/۳۸۲**			
۸. حرمت نفس منفی	۰/۶۴۷**	۰/۴۹۴**	۰/۷۱۴**	۰/۵۸۷**	۰/۵۰۵**	-۰/۶۴۵**		

* $P < 0/05$ ** $P < 0/01$

هم‌ارز^۴ شدند. در الگوی دوم (اسکیلر^۵)، ضرایب مسیر و همبستگی‌های عاملی هم‌ارز شدند. در الگوی سوم، ضرایب مسیر، همبستگی‌های عاملی و پسماندها^۶ هم‌ارز شدند (جدول ۵). مقایسه آزمون‌های تغییرناپذیری الگوی اندازه‌گیری این‌طور است که هر الگو با الگوی قبل از خود مقایسه می‌شود. با توجه به نتایج جدول ۵، در الگوی پایه که پسرها و دختران بدون اعمال محدودیت با یکدیگر مقایسه شدند، شاخص‌های برازش داده‌ها حاکی از مناسب بودن این الگو می‌باشد. مقایسه الگوی اول که در آن، ضرایب مسیر هم‌ارز شدند با الگوی پایه ($\Delta\chi^2 = 11/265$ ، $p = 0/081$) نشان داد که ضرایب مسیر هر دو الگو هم‌ارز هستند. مقایسه الگوی دوم که در آن ضرایب مسیر و همبستگی‌های عاملی هم‌ارز شدند با الگوی دوم ($\Delta\chi^2 = 33/422$ ، $p = 0/001$)، حاکی از آن بود همبستگی‌های عاملی این دو الگو هم‌ارز نیستند. و در نهایت، مقایسه الگوی سوم که در آن، ضرایب مسیر، همبستگی‌های عاملی و پسماندها هم‌ارز شدند با الگوی دوم ($\Delta\chi^2 = 51/449$ ، $p = 0/055$) نشان داد که پسماندهای هر دو الگو هم‌ارز هستند.

نتایج تحلیل متغیر جمعیت‌شناختی سن، نشان داد که رابطه مثبت معناداری بین سن و شرم ($r = 0/094$ ، $p < 0/01$) و سن و احساس گناه ($r = 0/047$ ، $p < 0/05$) وجود دارد، به طوری که با افزایش سن، به میزان معناداری، شرم و احساس گناه افزایش پیدا می‌کند. مقایسه میزان شرم و گناه در دختران و پسران، با استفاده از آزمون تی مستقل، تفاوت معناداری را نشان نداد.

جهت بررسی روایی، با بررسی پیشینه موجود، همبستگی بین مؤلفه‌های شرم و گناه (GSES) با مقیاس‌های مستعد بودن نسبت به شرم نوجوانان، شفقت به خود نوجوانان و عزت‌نفس روزنبرگ بررسی شد (جدول ۴).

بین تمامی مؤلفه‌های مقیاس تجربه شرم و گناه (GSES) و مؤلفه‌های مقیاس مستعد بودن نسبت به شرم (ASPS)، همبستگی‌های معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد که حاکی از روایی همگرایی مناسب مقیاس ASPS می‌باشد. نکته جالب توجه این که همبستگی‌های بین مؤلفه شرم GSES و مؤلفه‌های ASPS قوی‌تر از همبستگی‌های موجود بین مؤلفه احساس گناه GSES و مؤلفه‌های ASPS بوده است که این یافته، نشان‌دهنده مناسب بودن روایی سازه مقیاس GSES می‌باشد. در مورد متغیر شفقت به خود نیز، از آنجایی که شرم، نقطه مقابل شفقت به خود و پادزهری برای آن است، همبستگی قوی‌تر شرم با شفقت به خود نسبت به احساس گناه، حاکی از مناسب بودن روایی واگرا مقیاس GSES می‌باشد. همچنین، هر دو مؤلفه GSES همبستگی منفی و معناداری را با حرمت خود مثبت و همبستگی مثبت و معناداری را با حرمت خود منفی نشان دادند که این یافته نیز، علتی دیگر بر روایی واگرا و همگرایی مقیاس GESE بود.

در ادامه فرآیند بررسی تحلیل ساختاری، مدل‌های مختلف تغییرناپذیری الگوی اندازه‌گیری^۱ را با استفاده از تحلیل چند گروهی مورد مقایسه قرار دادیم. در ابتدا مدل دو عاملی اصلاح شده، به‌عنوان الگوی پایه (شکلی^۲) انتخاب شد که در آن گروه پسران و دختران بدون اعمال محدودیت مقایسه شدند. پس از آن در الگوی اول (متریک^۳)، ضرایب مسیر در هر دو گروه،

4. equal constraint

5. Scalar

6. Residual

1. Measurement Invariance

2. Configural

3. Metric

جدول ۵. آزمون تغییرناپذیری الگوی اندازه‌گیری مقیاس تجربه شرم و احساس گناه بر اساس جنسیت

الگوها	χ^2	df	p (χ^2)	CFI	TLI	RMSEA	$\Delta\chi^2$	Δdf	p ($\Delta\chi^2$)
الگوی پایه	۲۰۹/۳۳	۳۴	۰/۰۰۱	۰/۹۶۶	۰/۹۴۴	۰/۰۴۷	---	---	---
الگوی اول	۲۲۰/۶	۴۰	۰/۰۰۱	۰/۹۶۵	۰/۹۵۱	۰/۰۴۴	۱۱/۲۶۵	۶	۰/۰۸۱
الگوی دوم	۲۴۲/۷۵	۴۳	۰/۰۰۱	۰/۹۶۱	۰/۹۵۰	۰/۰۴۵	۳۳/۴۲۳**	۹	۰/۰۰۱
الگوی سوم	۲۶۰/۷۸	۵۳	۰/۰۰۱	۰/۹۶۰	۰/۹۵۷	۰/۰۴۱	۵۱/۴۴۹	۱۹	۰/۰۵۵

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس تجربه شرم و گناه (GSES) در بین نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ ساله شهر تهران بود. نتایج پژوهش حاضر، همسو با پژوهش‌های مالینکووا و همکاران (۲۰۱۹ و ۲۰۲۰) حاکی از آن بود که مقیاس تجربه شرم و گناه از شاخص‌های روان‌سنجی مناسبی در جمعیت دختران و پسران ۱۲ تا ۱۸ ساله شهر تهران، برخوردار است. پس از ترجمه این مقیاس توسط روش بریزلین (۱۹۸۶) و تأیید شدن روایی صوری و محتوا، قابلیت اعتماد این مقیاس توسط آلفای کرونباخ، امگای مک‌دونالد و قابلیت اعتماد مرکب بررسی شد و نتایج حاکی از مناسب‌تر بودن قابلیت اعتماد مدل یک عاملی بود که با توجه به اینکه تمامی گویه‌ها به یکباره در این مدل بررسی شدند، قابل انتظار بود. قابلیت اعتماد مدل دو عاملی نیز در محدوده قابل قبول قرار داشت. همبستگی بین گویه‌ها نیز تماماً معنادار بودند و نشان از همسانی درونی مناسب مقیاس داشتند.

جهت بررسی روایی سازه این مقیاس از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد و نتایج نشان‌دهنده آن بود که هر دو مدل از برازش کاملاً مناسبی برخوردارند و مقیاس تجربه شرم و گناه، هم به صورت مؤلفه‌ای یعنی به کاربردن خرده‌مقیاس‌های شرم و گناه و هم به صورت نمره کل، می‌تواند به کار برده شود. جهت بهبود شاخص‌های برازش مدل‌ها، خطاهای گویه‌هایی که با یکدیگر، ارتباط داشتند و واریانس مشترکی را نشان می‌دادند، مرتبط شدند و نتیجه سنجش مجدد شاخص‌های برازش حاکی از آن بود که تمامی شاخص‌ها در محدوده مناسب (عالی) قرار دارند. تنها شاخص‌های دو تقسیم بر درجه آزادی، در هر دو مدل، معنادار شد که آزمون مدل‌ها با ۳۷۰ شرکت‌کننده تصادفی از بین ۲۲۹۱ نمونه پژوهش، نشان داد که میزان این شاخص (CMIN / df = ۲/۴۳) نیز در می‌تواند در محدوده مناسب باشد؛ بنابراین مطابق با پژوهش هو و بنتلر (۱۹۹۶)، این

شاخص به شدت تأثیرپذیر از حجم نمونه است و در صورت مناسب بودن دیگر شاخص‌های برازش، می‌تواند نادیده گرفته شود.

برای بررسی روایی همگرا و واگرایی مقیاس تجربه شرم و گناه، از همبستگی با سازه‌های مرتبط استفاده شد. بررسی رابطه بین مؤلفه شرم مقیاس GESE و سه مؤلفه مقیاس ASPS، نشان داد که همبستگی مثبت و معناداری بین شرم و سه مؤلفه خودارزیابی منفی، پریشانی هیجانی و برونی‌سازی وجود دارد که این یافته نشان از روایی همگرای مناسب این مقیاس دارد. همبستگی بین مؤلفه احساس گناه و سه مؤلفه ASPS نیز معنادار بود، اما شدت آن کمتر بود که نشان از روایی واگرایی مقیاس تجربه شرم و گناه دارد. در تبیین نتایج به دست آمده، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شرم و گناه با وجود هم‌پوشانی، متفاوت هستند (دوس سانتوس، ای کاسترو و پینتو، ۲۰۲۰؛ مالیناکووا و همکاران، ۲۰۲۰)، زیرا شرم با خودارزیابی منفی و با اسناد کلی، پایدار و درونی همراه است، درحالی‌که احساس گناه با رفتارهای خاصی، مشخص می‌شود (سنتگوتای و همکاران، ۲۰۱۵).

یافته‌های پژوهش حاضر، همچنین، همبستگی منفی معناداری را بین خرده‌مقیاس‌های شرم و احساس گناه با شفقت به خود نشان دادند که شدت این همبستگی‌ها با متغیر شرم بیشتر بود. در تبیین این یافته، می‌توان این‌طور گفت که تجربه شرم با خودانتقادی و حس بی‌ارزشی همراه است (اسکلتون و همکاران، ۲۰۲۱)؛ اما ادبیات نظری و پژوهشی موجود در زمینه شفقت به خود بر مهربان بودن انسان‌ها با خویشتن، توجه به اشتراکات انسان‌ها در ناکامل بودن و نقص داشتن و غرق نشدن در مشکلات تأکید دارد؛ بنابراین بنا بر عقیده نف (۲۰۰۳)، خودشفقتی پادزهر شرم و عامل محافظتی در مقابل حوادث ناگوار است. کسانی که شفقت به خود بالایی دارند و می‌توانند تجارت ناخوشایند را با خودانتقادگری کمتری بپذیرند، در زمینه نظم‌جویی هیجان‌های منفی‌ای همچون شرم نیز موفق‌ترند (براون و رایان، ۲۰۰۳؛ موسوی و همکاران، ۱۴۰۰؛ لسانی و همکاران، ۱۴۰۰).

و شغلی، آماده‌تر کنند و در نتیجه، شرایط برای تجربه احساس شرم و گناه در آن‌ها فراهم می‌گردد (سیگل، ۲۰۱۵).

مطالعه حاضر نیز دارای محدودیت‌هایی است که به آن اشاره می‌شود. با توجه به اینکه ابزارهای پژوهش حاضر از نوع خود گزارش‌دهی بودند و از آنجایی که مطلوبیت اجتماعی و قضاوت دیگران برای نوجوانان بسیار مهم است، ممکن است در چگونگی پاسخ آن‌ها به سؤالات تأثیر گذارد. همچنین برخی از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که دختران در سنین نوجوانی احساس شرم و گناه بیشتری را نسبت به پسران تجربه می‌کنند که پژوهش حاضر چنین یافته‌ای را تأیید نکرد، بنابراین توصیه می‌شود با توجه به اهمیت شرم در دوران نوجوانی و کمبود پژوهش در این زمینه در ایران، با استفاده از مصاحبه و روش‌های کیفی، تفاوت نوع و میزان شرم دختران و پسران نوجوان، مورد بررسی عمیق‌تری قرار گیرد. همچنین مقیاس تجربه شرم و گناه برای اندازه‌گیری شرم کلی در نوجوانان تهیه شده است و ممکن است اشکال خاص شرم در برخی از مشکلات روانشناختی همچون تجربه سوءاستفاده جسمی و جنسی، اختلالات خوردن و... را مورد اندازه‌گیری قرار ندهد. برای قضاوت دقیق‌تر در مورد این موضوع پیشنهاد می‌شود، ویژگی‌های این مقیاس در جمعیت‌های بالینی نیز سنجیده شود. نتایج پژوهش حاضر با استفاده از نمونه وسیعی از نوجوانان ۱۲ تا ۱۸ سال مناطق مختلف شهر تهران، نشان داد که مقیاس تجربه شرم و گناه ابزاری ساده، مختصر و قابل اعتماد برای محققان و درمانگران است تا ادبیات شرم را در زمینه‌های مختلف فرهنگی گسترش دهند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول، در رشته مشاوره در دانش‌کده روانشناسی دانشگاه الزهراء با کد اخلاقی IR.ALZAHRA.REC.1400.003 است. مشارکت کنندگان، آگاهانه و داوطلبانه در پژوهش مشارکت نمودند.

حامی مالی: این پژوهش با هزینه شخصی نویسندگان انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول، پژوهشگر اصلی مقاله حاضر است. نویسنده دوم و سوم، استاد راهنما و نویسنده چهارم و پنجم، استاد مشاور هستند.

تضاد منافع: نویسندگان، هیچ تضاد منافی را گزارش نمی‌نمایند.

تشکر و قدردانی: نویسندگان این مقاله از کلیه مسئولین مدارس و دانش‌آموزانی که صادقانه و صمیمانه، در شرایط دشوار کرونا، ما را در انجام این پژوهش یاری کردند، کمال تشکر را دارند.

مؤلفه‌های مقیاس تجربه شرم و گناه رابطه‌ای مثبت را با حرمت خود منفی و رابطه‌ای منفی و معنادار را با حرمت خود مثبت نشان دادند. حرمت خود به برداشت کلی و مثبت از ارزشمندی و قابلیت‌های خویش اشاره دارد. بنابراین حرمت خود، به نوعی نقطه مقابل شرم است. شرم هیجانی است که با انتقاد از خود و کاهش ارزش خود مرتبط است (الیسون، گاروفالو و ولوتی، ۲۰۱۴). افرادی که حرمت خود پایینی دارند مستعد احساسات منفی مانند شرم هستند (گیلبرت، ۲۰۰۶). نتایج به دست آمده، تأییدی دیگر بر مناسب بودن روایی همگرا و واگرایی مقیاس تجربه احساس شرم و گناه است.

همچنین نتایج آزمون تغییرناپذیری مقیاس اندازه‌گیری حاکی از هم‌ارز بودن ضرایب مسیر و باقی‌مانده‌ها در دختران و پسران بود اما هم‌ارز بودن دختران و پسران با توجه به همبستگی‌های عاملی تأیید نشد. در الگوی هم‌ارز کردن همبستگی‌های عاملی، شاخص‌های برازش حاکی از مناسب بودن این الگو بودند.

تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که بین دختران و پسران نوجوان در شهر تهران تفاوت معناداری در میزان تجربه شرم وجود ندارد که این یافته در تضاد با یافته پژوهش‌های مالینکووا و همکاران (۲۰۱۹) و (۲۰۲۰) می‌باشد. در تبیین نتایج پژوهش حاضر، می‌توان گفت که برخی از محققان معتقدند که مردان و زنان، شرم را به طور یکسان تجربه می‌کنند اما پاسخ آن‌ها به تجربه شرم متفاوت است (موریس و میسترز، ۲۰۱۴). زنان معمولاً خود را سرزنش می‌کنند، بازخوردی که منجر به اجتناب، افسردگی، اضطراب و خودارزیابی منفی می‌شود. در مقابل، مردان اغلب دیگران را سرزنش می‌کنند، رویکردی که رفتارهای پرخاشگرانه را برمی‌انگیزاند (الیسون و همکاران، ۲۰۱۴؛ تامپسون و برنهام، ۲۰۰۶). همچنین یافته‌ها نشان داد که با افزایش سن، میزان احساس شرم و گناه در افراد بیشتر می‌شود، به عبارتی با افزایش قدرت شناختی و خودارزیابی در نوجوانان، اهمیت قضاوت دیگران، پذیرفته شدن در گروه دوستان و جذابیت ظاهری در نوجوان بیشتر می‌شود (مالینکووا و همکاران، ۲۰۲۰؛ سیموندز و همکاران، ۲۰۱۶). در همین راستا، نوجوانی، زمینه‌ای ایده‌آل را برای تجربه هیجان‌های شرم و گناه، فراهم می‌کند. هر چه سن بیشتر شود، نوجوانان باید خود را برای ورود به دنیای بزرگسالی، مسئولیت‌پذیری بیشتر و برآوردن انتظارات انواع گروه‌های اجتماعی از جمله گروه‌های دوستی، خانوادگی

References

- Arditte, K. A., Morabito, D. M., Shaw, A. M., & Timpano, K. R. (2016). Interpersonal risk for suicide in social anxiety: The roles of shame and depression. *Psychiatry Research*, 239, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.03.017>. [Link]
- Backes, E. P., & Bonnie, R. J. (Eds.). (2019). *The Promise of Adolescence: Realizing Opportunity for All Youth*. National Academies Press (US). <https://doi.org/10.17226/25388>. [Link]
- Beshlideh, K., Yousefi, N., Haghghi, Z., & Behroozi, N. (2012). Investigating the factor structure of Rosenberg Self-Esteem Scale with three forms of positive, negative and half positive and half negative terminology in students of Shahid Chamran University of Ahvaz. *Educational Psychology Studies*, 15 (1), 41–66. <https://dx.doi.org/10.22111/jeps.2012.686>. (Persian) [Link]
- Blakemore, S.-J. (2018). *Inventing Ourselves: The Secret Life of the Teenage Brain* (1st edition). PublicAffairs. [Link]
- Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quiñonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: a primer. *Frontiers in public health*, 6, 149. [Link]
- Brislin, R. W. (1986). The wording and translation of research instruments. In W. J. Lonner & J. W. Berry (Eds.), *Field methods in cross-cultural research* (pp. 137–164). Sage Publications, Inc. [Link]
- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(4), 822. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.822>. [Link]
- Comrey, A.L., & Lee, H.B. (1992). *A First Course in Factor Analysis* (2nd ed.). Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781315827506>. [Link]
- Cook, D. A., & Beckman, T. J. (2006). Current concepts in validity and reliability for psychometric instruments: Theory and application. *The American Journal of Medicine*, 119(2), 166–e7. <https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2005.10.036>. [Link]
- Cook, E. M. (2015). *Understanding adolescent shame and pride in a school context: The impact of perceived academic competence and a growth mindset* [Ph.D. Thesis]. In University of Southampton Research Repository. The University of Southampton. [Link]
- Cunha, M., Silva, P., Ferreira, C., & Galhardo, A. (2021). Measuring Shame in Adolescents: Validation Studies of the External and Internal Shame Scale in a Community Sample. *Child & Youth Care Forum*, 1–19. <https://doi.org/10.1007/s10566-021-09607-3>. [Link]
- dos Santos, M. A., e Castro, J. M. D. F., & Pinto, C. S. D. F. L. (2020). The Moral Emotions of Guilt and Shame in Children: Relationship with Parenting and Temperament. *Journal of Child and Family Studies*, 29(10), 2759–2769. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-020-01766-6>. [Link]
- Elison, J., Garofalo, C., & Velotti, P. (2014). Shame and aggression: Theoretical considerations. *Aggression and Violent Behavior*, 19(4), 447–453. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.05.002>. [Link]
- Gilbert, P. (2019). Distinguishing shame, humiliation and guilt: An evolutionary functional analysis and compassion focused interventions. In *The bright side of shame* (pp. 413–431). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13409-9_27. [Link]
- Gilbert, P., & Procter, S. (2006). Compassionate mind training for people with high shame and self-criticism: Overview and pilot study of a group therapy approach. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 13(6), 353–379. <https://doi.org/10.1002/cpp.507>. [Link]
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1–55. [Link]
- Kelly, A. C., Carter, J. C., & Borairi, S. (2014). Are improvements in shame and self-compassion early in eating disorders treatment associated with better patient outcomes?. *International Journal of Eating Disorders*, 47(1), 54–64. <https://doi.org/10.1002/eat.22196>. [Link]
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel psychology*, 28(4), 563–575. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x>. [Link]
- LeBlanc, N. J., Toner, E. R., O'Day, E. B., Moore, C. W., Marques, L., Robinaugh, D. J., & McNally, R. J. (2020). Shame, guilt, and pride after loss: Exploring the relationship between moral emotions and

- psychopathology in bereaved adults. *Journal of Affective Disorders*, 263, 405–412. <https://doi.org/10.1016/J.JAD.2019.11.164>. [Link]
- Lessani, Samaneh; Shahgholian, Mahnaz; Sarafranz, Mehdi Reza; & Abdollahi, Mohammad Hosein. (2021). Prediction of pathological narcissism based on childhood trauma with the mediating role of self-compassion deficit and shame. *Journal of Psychological Science*, 20(97), 77-88. (Persian) [Link]
- Levin, E. C. (2020). Adolescent depression screening: Not so fast. *Adolescent Psychiatry*, 10(1), 59–69. <https://doi.org/10.2174/221067660966619061714510>. [Link]
- Lewis, H. B. (1971). *Shame and Guilt in Neurosis* (1st edition). International Universities Press. [Link]
- Lewis, M. (1995). *Shame: The exposed self*. Simon and Schuster. [Link]
- Maliňáková, K., Černá, A., Furstová, J., Čermák, I., Trnka, R., & Tavel, P. (2019). Psychometric Analysis of the Guilt and Shame Experience Scale (GSES). *Ceskoslovenska Psychologie*, 63(2), 177-192. [Link]
- Malinakova, K., Furstova, J., Kalman, M., & Trnka, R. (2020). A Psychometric Evaluation of the Guilt and Shame Experience Scale (GSES) on a Representative Adolescent Sample: A Low Differentiation between Guilt and Shame. *International journal of environmental research and public health*, 17(23), 8901. <https://doi.org/10.3390/ijerph17238901>. [Link]
- Mann, M. (2018). *Puberty, adolescence, and shame*. In *Shame* (pp. 19–32). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429480089-2>. [Link]
- Mayer, C.-H., & Vanderheiden, E. (2019). *The Bright Side of Shame: Transforming and Growing Through Practical Applications in Cultural Contexts*. Springer. [Link]
- Mousavi, Seyed Morteza; Khajevand Khoshli, Afsaneh; Asadi, Javanshir; & Abdollahzadeh, Hasan. (2021). Comparison of the effectiveness of compassion-focused therapy and acceptance and commitment therapy on distress tolerance in women with systemic lupus erythematosus. *Journal of Psychological Science*, 20(99), 453-460. (Persian) [Link]
- Mousivand, Mahboobeh. (2021). Structural model of family functioning, psychological capital, psychologically active psychological needs: the mediating role of adolescent responsibility in adolescence. *Journal of Psychological Science*, 20(103), 1147-1170. <https://doi.org/10.52547/JPS.20.103.1147>. (Persian) [Link]
- Muhammadi Pouya, S., Imanzadeh, A., Muhammadi Pouya, F., & Zarei, A. (2019). Phenomenology of Barriers in the Sexual Education Curriculum in High School: A Phenomenological Study. *Religion & Communication*, 26(55), 303–334. <https://doi.org/10.30497/rc.2019.2562>. [Link]
- Muris, P., & Meesters, C. (2014). Small or big in the eyes of the other: On the developmental psychopathology of self-conscious emotions as shame, guilt, and pride. *Clinical child and family psychology review*, 17(1), 19-40. <https://doi.org/10.1007/s10567-013-0137-z>. [Link]
- Neff, K. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and identity*, 2(2), 85-101. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/15298860309032> [Link]
- Neff, K. D., Bluth, K., Tóth-Király, I., Davidson, O., Knox, M. C., Williamson, Z., & Costigan, A. (2021). Development and validation of the Self-Compassion Scale for Youth. *Journal of personality assessment*, 103(1), 92-105. <https://doi.org/10.1080/00223891.2020.1729774>. [Link]
- Ng, E. (2020). *Shame-informed Counselling and Psychotherapy: Eastern and Western Perspectives*. Routledge. [Link]
- Ozdemir, K., Sahin, S., Guler, D. S., Unsal, A., & Akdemir, N. (2020). Depression, anxiety, and fear of death in postmenopausal women. *Menopause*, 27(9), 1030–1036. <https://doi.org/10.1097/GME.0000000000001578>. [Link]
- Porter, A. C., Zerkowicz, R. L., & Cole, D. A. (2018). The unique associations of self-criticism and shame-proneness to symptoms of disordered eating and depression. *Eating Behaviors*, 29, 64–67. <https://doi.org/10.1016/J.EATBEH.2018.02.008>. [Link]
- Pourshahriari, M. (2009). Investigating the relationship between shame and anger dimensions and comparing it in Tehran University students. *Psychological Studies*, 20 (5), 27-46. <https://dx.doi.org/10.22051/psy.2009.1604>. (Persian) [Link]
- Rosenberg, M. (1965). Rosenberg self-esteem scale (RSE). *Acceptance and commitment therapy. Measures package*, 61(52), 18. [Link]

- Scheel, C. N., Eisenbarth, H., & Rentzsch, K. (2020). Assessment of different dimensions of shame proneness: Validation of the SHAME. *Assessment*, 27(8), 1699–1717. <https://doi.org/10.1177/1073191118820130>. [Link]
- Sekowski, M., Gambin, M., Cudo, A., Wozniak-Prus, M., Penner, F., Fonagy, P., & Sharp, C. (2020). The relations between childhood maltreatment, shame, guilt, depression and suicidal ideation in inpatient adolescents. *Journal of Affective Disorders*, 276, 667–677. <https://doi.org/10.1016/J.JAD.2020.07.056>. [Link]
- Siegel, D. J. (2015). *Brainstorm: The power and purpose of the teenage brain*. Penguin. [Link]
- Simonds, L. M., John, M., Fife-Schaw, C., Willis, S., Taylor, H., Hand, H., Rahim, M., Winstanley, H., & Winton, H. (2016). Development and validation of the adolescent shame-proneness scale. *Psychological Assessment*, 28. <https://doi.org/10.1037/pas0000206>. [Link]
- Sinha, M. (2017). Shame and psychotherapy: Theory, method and practice. In *The value of shame* (pp. 251–275). Springer. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/978-3-319-53100-7_11. [Link]
- Skelton, W. M., Cardaciotto, L., O'Hayer, C. V., & Goldbacher, E. (2021). The role of self-compassion and shame in persons living with HIV/AIDS. *AIDS care*, 33(6), 818–826. <https://doi.org/10.1080/09540121.2020.1769836>. [Link]
- Stephens, K. (2020). Biological Roots for Teen Risk-Taking: Uneven Brain Growth. *AXIS Imaging News*. ProQuest Central. [Link]
- Stuewig, J., Tangney, J. P., Heigel, C., Harty, L., & McCloskey, L. (2010). Shaming, blaming, and maiming: Functional links among the moral emotions, externalization of blame, and aggression. *Journal of research in personality*, 44(1), 91–102. <https://dx.doi.org/10.1016%2Fj.jrp.2009.12.005>. [Link]
- Sullivan, R., Green-Demers, I., & Lauzon, A. (2020). When do self-conscious emotions distress teenagers? Interrelations between dispositional shame and guilt, depressive and anxious symptoms, and life satisfaction. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement*, 52(3), 210. <https://doi.org/10.1037/cbs0000163>. [Link]
- Szentágotai-Táatar, A., Chiş, A., Vulturar, R., Dobrean, A., Candea, D. M., & Miu, A. C. (2015). Shame and guilt-proneness in adolescents: Gene-environment interactions. *PloS one*, 10(7), e0134716. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0134716>. [Link]
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics: Pearson New International Edition* (6th edition). Pearson. [Link]
- Tangney, J. P., & Stuewig, J. (2004). A moral-emotional perspective on evil persons and evil deeds. In A. G. Miller (Ed.), *The social psychology of good and evil* (pp. 327–355). The Guilford Press. [Link]
- Thompson, R. J., & Berenbaum, H. (2006). Shame reactions to everyday dilemmas are associated with depressive disorder. *Cognitive Therapy and research*, 30(4), 415–425. DOI 10.1007/s10608-006-9056-3. [Link]
- Tracy, J. L., & Robins, R. W. (2004). Putting the Self into Self-Conscious Emotions: A Theoretical Model. *Psychological Inquiry*, 15(2), 103–125. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1502_01. [Link]
- Walter, J. L., & Burnaford, S. M. (2006). Developmental changes in adolescents' guilt and shame: The role of family climate and gender. *North American Journal of Psychology*, 8(2), 321–338. [Link]
- Webb, H. J., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2016). A longitudinal study of appearance-based rejection sensitivity and the peer appearance culture. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 43, 91–100. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.01.004>. [Link]
- Wetterlöv, J., Andersson, G., Proczkowska, M., Cederquist, E., Rahimi, M., & Nilsson, D. (2020). Shame and Guilt and its Relation to Direct and Indirect Experience of Trauma in Adolescence, a Brief Report. *Journal of Family Violence*. <https://doi.org/10.1007/s10896-020-00224-7>. [Link]
- WHO. (2020). *Adolescent mental health*. <https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/adolescent-mental-health>. [Link]